

RAMOWY PROGRAM WARSZTATÓW GEOMORFOLOGICZNYCH W TUNEZJI

Termin – 15 - 29. 04. 2004

Dzień 1

Przelot do Tunisu

Dzień 2

Tunis – Tabarka (180km)

Tunis – Kartagina

Park Narodowy Ichkeul – wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego UNESCO położony jest na południowym krańcu jeziora Ichkeul. Obszar ten jest ostoją dla ponad 180 gatunków ptaków, wielu interesujących roślin wodnych oraz licznych ssaków, a zwłaszcza zagrożonego wymarciem bawoła wodnego.

Trasa pomiędzy parkiem Ichkeul a Tabarką przebiega przez Atlas Telski. Góry te stanowią jeden z największych na świecie obszarów porośniętych dębem korkowym.

Tabarka – jest małym portem rybackim, położonym w naturalnej zatoce, wykorzystywanym od czasów Rzymian. Znana jest z raf koralowych oraz przepięknego, wapiennego klifu.

Dzień 3

Tabarka – Teboursouk (130km)

Ain Draham – miejscowość porównywana przez niektórych do szwajcarskiej wioski w Alpach, położona w Atlasie Telskim, na wysokości około 1000m n.p.m.

Tereny w okolicach Ain Draham narażone są na intensywne procesy erozji. Sprzyja temu budowa geologiczna, duże nachylenie terenu oraz wysoka roczna suma opadów (ponad 1200 mm), a zwłaszcza duża ich intensywność (do 100 mm/dobę). Ma to istotny wpływ na wielkość dostawy materiału do licznych, choć niewielkich, sztucznych zbiorników wodnych, znajdujących się na tym obszarze. Szybka akumulacja materiału w tych zbiornikach stwarza dla nich duże zagrożenie. Różnorodne próby zapobiegania erozji nie dają, jak dotychczas, zadowalających efektów.

Bulla Reggia – rzymskie miasto z dobrze zachowanymi termami, teatrem i forum oraz najładniejszymi w Tunezji mozaikami zachowanymi w stanie naturalnym.

Dzień 4

Teboursouk – Sbeitla (200km)

Dougga – miejsce wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego UNESCO, najlepiej zachowane w Tunezji ruiny rzymskiego miasta, które w czasach świetności w II- III wieku, zamieszkiwało ponad 20 tysięcy osób. Zachowały się: forum z otaczającymi świątyniami, akwedukt zasilający łaźnie, teatr, liczne wille oraz domy mieszkalne i budynki kupieckie.

Sztuczne jezioro Sidi Salem – zbiornik wybudowany kilka lat temu na jedynej, stałej rzece Tunezji, położony w Górach Teboursouk. Istotnym problemem, jaki wpływa na funkcjonowanie zbiornika, jest bardzo duża dostawa materiału zawiesinowego, dostarczanego przez rzekę, jak i materiału gruboklastycznego dostającego się do zbiornika wskutek erozji stoków położonych bezpośrednio przy zbiorniku.

Przejazd przez płaskowyż (około 1000m n.p.m.) – jeden z najchłodniejszych obszarów Tunezji (często pada tu śnieg), o odmiennych od reszty kraju warunkach przyrodniczych i kulturowych.

Sbeitla – położone w środkowej Tunezji ruiny rzymskiego miasta – Sufetuli, założonego w I w. n.e., z przepięknie zachowanym łukiem tryumfalnym Dioklecjana.

Dzień 5

Sbeitla – Tamerza (300km)

Góry Chambi – 1544 m n.p.m. – park narodowy z bogatą florą i fauną, obejmujący najwyższe wzniesienie Tunezji, położone we wschodniej części Atlasu Saharyjskiego.

Metlaoui i Wąwóz Selja – przełom przez pasmo górskie, znane z drugich pod względem wielkości na świecie złóż fosforytów (dostarczane również do Polski).

Dzień 6

Tamerza – Tozeur (70km)

Tamerza, Mides, Chebika – położone na wysokości około 600m n.p.m., przy granicy z Algierią górskie oazy są dobrym przykładem uzależnienia przyrody i człowieka od występowania wody. Woda, szczególnie w czasie nawalnych opadów, jest także głównym czynnikiem rzeźbotwórczym tego regionu, charakteryzującego się występowaniem licznych wąwozów. Niszczącej działalności wody i potoków błotnych miejscowa ludność doświadczyła w 1969 roku, gdy miejscowości te, zbudowane w dnach dolin w XVI wieku, zostały zniszczone przez powódzie.

Tozeur – oaza w południowej Tunezji (200 tysięcy palm) zasilana pierwotnie przez ponad 200 źródeł. Współcześnie wiele z nich wysycha, co stanowi ogromny problem dla egzystencji tej oazy. Tozeur założone w XIV wieku, szczyli się najpiękniejszym w Afryce Północnej, zbudowanym z niewypalanej cegły, starym miastem.

Dzień 7

Tozeur – Douz (231km)

Nefta – największa oaza w Tunezji (350 tysięcy palm) zasilana pierwotnie przez ponad 150 źródeł. Obecnie gwałtowne obniżanie się poziomu wód gruntowych związane z działalnością człowieka wpływa na szybko postępującą degradację tej oazy.

Południowa Tunezja – region Szotu Dżerid – prezentacja w terenie wyników badań:

- Charakterystyka współczesnych form akumulacyjnych genezy eolicznej występujących na południowym obrzeżeniu Szotu Dżerid (referent: Agata Markowska - studentka V roku Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych UW).
- Tempo przemieszczania się barchanów i wydm barchanoidalnych występujących w regionie Nefzaouia (okolice miejscowości El Faouar i Ghidma) oraz jego wpływ na życie mieszkańców tych miejscowości (referent: Mariusz Potocki – student V roku Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych UW).
- Charakterystyka form ostańcowych - jardangów (?) (SE obrzeżenie Szotu Dżerid, region El Faouar) – dyskusja terminologiczna (referent: doc. dr Lidia Dubis -Wydział Geografii, Uniwersytet im. Iwana Franka we Lwowie, dr Maciej Dłużewski WGISR UW).

Dzień 8

Douz i okolice (160km)

- Tempo i kierunek rozprzestrzeniania się wydm w zależności od kierunku i siły wiatru oraz charakteru cech teksturalnych osadów wydmowych (region Douz) (referent: dr Maciej Dłużewski - Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW).
- Deflacyjne ostańce erozyjne – jardangi (?) (E obrzeżenie Szotu Dżerid, region Bechri) - charakterystyka form, określenie genezy materiału na podstawie cech teksturalnych i strukturalnych osadu, określenie tempa deflacji – dyskusja terminologiczna (Referent: doc. dr Lidia Dubis Wydział Geografii, Uniwersytet im. Iwana Franka we Lwowie, dr Maciej Dłużewski - Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW).
- Specyfika form wymuszonej akumulacji eolicznej – nebek (na przykładzie form występujących we wschodniej części obrzeżenia Szotu Dżerid (referent: dr Maciej Dłużewski, dr Barbara Woronko - Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW).
- Geneza obniżenia tworzącego współcześnie największe okresowe jezioro w północnej Afryce – Szot Dżerid (referent: dr Irena Tsermegas – Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW).

Dzień 9

Douz – Ksar Ghiliane (90km)

Wielki Erg Wschodni (przejazd samochodami terenowymi)

- Znaczenie Wielkiego Ergu Wschodniego jako źródła osadów wydmych regionu Szot Dżerid (referent: dr hab. Andrzej Barczuk - Wydział Geologii UW, dr Maciej Dłużewski - Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW).

Nocleg w beduińskich namiotach w północnej części Wielkiego Ergu Wschodniego

Dzień 10

Ksar Ghiliane – Ksar Haddada (130km)

Góry Tataouine zamieszkałe przez Berberów charakteryzują się występowaniem licznych Ksarów – obronnych spichlerzy budowanych na tym obszarze od XIV wieku. Te kilkupiętrowe budowle doskonale wtopione w górską rzeźbę terenu są w części zamieszkałe do dzisiaj przez Berberów – ludność żyjącą bardzo tradycyjnie, choć często bardzo dobrze wykształconą (przejazd samochodami terenowymi).

Nocleg w Ksarze zamienionym na skromny hotel.

Dzień 11

Ksar Haddada – Gabes (150km)

Góry Tataouine, Góry Matmaty – interesujące przykłady podatności podłoża na erozję w zależności od budowy geologicznej - wapienie, zlepienie, less. Znaczenie erozji wodnej na obszarach półsuchych. Różne typy rzeźby obszarów półsuchych – górską, śródgórska, dolinna, równinna (pedyplena).

Matmata – miejscowość zamieszkała przez Berberów nazywanych troglodytami – ludność zamieszkującą domy wykute w skale lessowej około 10m pod powierzchnią ziemi. Spróbujemy dowiedzieć się dlaczego tak dobrze mieszka się w lessie?

Dzień 12

Gabes – Sousse (262km)

Gabes – Największa oaza na wybrzeżu Morza Śródziemnego nazywana jest wrotami Sahary. Od czasów rzymskich do dzisiaj przebiega tędy główna droga w kierunku południowym. Interesującym przykładem erozji fluwialnej jest dolina Ouedu Gabes, który wcina się w podłoże zbudowane z lessów deluwialnych.

El Dżem – Świetnie zachowane rzymskie koloseum zbudowane w latach 230-238n.e., mogące pomieścić 30 tysięcy ludzi, nie ustępuje dzisiaj nawet koloseum w Rzymie

Dzień 13

Sousse – Kairuan - Sousse (140km)

Kairuan – święte miejsce islamu założone w drugiej połowie VII wieku jako stolica Aghlabidów. Piękna medyna, z licznymi medresami, grobowcami świętych oraz najważniejszą budowlą muzułmańską Tunezji - Wielkim Meczetem.

Sousse – stare miasto położone nad Morzem Śródziemnym z ciekawą medyną będące obecnie nadmorskim kurortem, obejmującym także Port El Kantaoui, w którym cumują statki pirackie znane z filmu Romana Polańskiego (przewidziane wolne popołudnie).

Dzień 14

Sousse – Tunis (150km)

Rzymski Akwedukt – świetnie zachowany akwedukt przy drodze El Fahs-Tunis doprowadzał źródlaną wodę z gór Zaghuan do Kartaginy.

Tunis – Medyna, Sidi Bou Said.

Dzień 15

Przelot do Warszawy